

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Asszonyaratók.

Irtá: Weidner Diesel Ernő, m. kir. honvéd alezredes.

Magyarország dús gabonatermő vidékein az aratás mindig a férfi munkaerőből egy bizonyos többletet kívánt meg, hogy rövid egy hónap leforgása alatt a termést idejekorán kaszálni, marokba szedni, kévébe kötni, keresztetekbe rakni és behordani lehessen.

A kisgazdák részére szükségelt arató férfi munkástöbblet a közeli falvakban és városokban lakó napszámosokból és zsellérekből nyer kiegészítést; a közép és nagybirtokosok pedig hazánk északi, keleti és délkeleti, természetben oly szegény hegyvidékéről szerződtek tót, ruthén és román munkásokat az aratáshoz. Ezek szívesen jöttek a magyar Alföldre leányaikkal egyetemben, hogy rövid, de annál terheesebb munkával beszerezzék maguknak a télire való kenyérszükségletet.

A férfiak végeztek a kaszálást és kévékötést, a leányok pedig a markot szedték, a kévéket keresztetekbe gyűjtötték és a férfiakkal együtt vig énekszóval rakták meg a szekereket, hogy otthon a szérűskertben művészi tökélytel magas kazalokat rakjanak.

Azért az asszonyoknak is akadt elég dolguk; ők főzték az izletes ebédet, sütötték

a friss cipókat és vitték délnek idején a jól megérdemelt ebédet a tarlóra, emellett az otthon levő majorság és marhaállomány el látása és a kis gyermekeiknek nevelése is az ő gondjukat képezte.

Az aratók és marokszedők virradatkor már munkába állottak és csak naplementekor tértek vissza otthonukba; ám az asszonyok már hajnalban talpon voltak és csak késő este térhettek nyugalomra, hogy dolgajukat kellőképp elvégezhessék.

És most? — A bátor fiatalság és a hős férfiak nagy tömege a harcúteremben küzd drága hazánk, asszonyaik, gyermekeik védelmében ádáz ellenségeinkkel szemben és piros vérük hullásával mentik meg a kalászdús termőföldet és a rajta levő bő termést. „Ki fog aratni?” „Mihez fogjanak a földmívelő asszonyok férjeik és fiak nélkül?” — Ilyen és ehhez hasonló hangú vészkiáltások hangzottak el.

Mit csinálnak a kisgazdák asszonyai férjeik, fiaik, katonák és hadifoglyok nélkül?

Elismerés és dicséret illeti meg az asszonyokat; nagy horderejű elhatározással előszedték otthonukban az elhagyott kaszát és serdültebb leányaikkal együtt már virradatkor hozzáfogtak a ringó-rengő kalászok aratásához; még a kisebb gyermekek is kivették részüket e nagy munkából és

az öreg anyókák az élelmezés nem csekély munkájáról és az ételhordás nehézségeivel is megküzdöttek. Asszonyok aratták le az idej termést. — „Segíts magadon, az Isten is megsegít!”

Péter Pál napja előtt a végnélküli esőzések a mezőgazdasági munkálatokat hátráltatták és nagyban megakadályozták, az utakat sártengerre változtatták, ám az aratás megkezdésekor napsütéses, nyári meleg napok következtek, mintha a jó Isten is felénk fordította volna barátságot sugárzó arcúját, hogy az asszonyaratók áldásos munkájában gyönyörködjenek.

Ezidén tényleg beigazolódtott a bibliai mondás: „Arcod verejtékével keresed kenyeredet!” — Az asszonyaratók verejtékes munkával szerezték meg a kenyeret s férjeik, és gyermekeik pedig az orosz és olasz ágyuk dörgésének verejtékében fogyasztják azt el.

„Mi Atyánk, add meg nekünk a mindennapi kenyerünket!”

Igy fohászokunk nap-nap után. — Isten megadta!

Az arató asszonyok munkás kezei takarították azt be.

Az Isten éltesse és oltalmazza az asszonyaratókat!

A próféta hív.

Irtá: László Zoltán.

I.

A dzsidd-dzsihad.

Voltunk és vagyunk néhányan író-emberek is, akik a világdulás kezdetén a pennát karddal cserélték el és így nem haditudósítottunk, hanem verekedtünk, mert a hazának egy erős karból több haszna lehet, mint másfélszáz hadi-vezércikkéből. Természetes, hogy dicsőség és anyagi haszon a pennás harcosoknak jutott, míg mi a lelkiismeret nyugalmát és rossz haditudósítók tömegét élveztük. Nem szemrehányás akar lenni, hisz az általános mozgás harmadnapján két külföldi is egy nagy budapesti napilap passepártoutója részemre már készen állott s a haditudósítói előleget, valamint a karszalagot nyomban felvehettem volna, tehát csak rajtam mulott, hogy katona lettem s nem haditudósító, hanem egyszerűen tényeket konstatalok, mert a napokban egy vaskos kötet harciéri impressióval (kézirataim) elmentem egyik kiadóhoz s ő át sem nézte a paksamétát, lakónikus rövidséggel és hadsergészállítói nyíltsággal szemembe mondta: „nem használhatom, hisz a hivatalos haditudósító író-urak már eddig is el látták a könyvpiacot és már a jövő évre is feladtam a rendeléseket.” Rideg üzletszerűség!

Milyen jól esett, amikor a különböző harc-tereken a véletlen összehozott olyan vérbéli hazai és külföldi írói nagyságokkal, mint: Ganghofer Ludwig, Tovote Heinz, Schönplugg Fritz, Farkas Pál, aki mint ütegparancsnok a montenegróiakkal vívott egyik átközetben sebesült meg, aztán Móricz Pál vagy Schiesinger Louis, hogy hamarjában má-

sokat ne is említek. És milyen szép élményeket, harci könyveket olvastunk tőlük, pedig csak akkor irtak, ha az ellenség nem nyugtalanította állásainkat. De milyen más érzés az, ha ezek könyveit és tudósításait olvassuk és azokét, akik biztos lőtávolságban, a szállás és élelmezés gondjaival nem törődve, írják meg azt, amit mások átéltek. Voltam a török-bolgár háborúban haditudósító, tehát értem, ahogy Tuladunán mondják: a csiziót.

E háboru alatt is voltam bátor írni s eleget is irtam, azonban csak külföldi lapoknak, mert a velök kötött szerződéseim szerint, nem kellett hivatalos haditudósítónak lennem s akkor irhattam, amikor jól esett és a katonai szolgálat engedte. Ez pedig nagy szabadság, mert nem kellett megvárnom, hogy a kiadóurak „feladják előre a rendeléseket.” Ez lehet jövedelmezőbb, de nem felel meg a penna szabadságának. Az írónak munkája után élni kell, de azért az irodalmat nem szabad rideg üzletszerűtől lealacsonyítani.

Ezeket el kellett mondani s azért bocsánatot kérek olvasóimtól.

„Haj esz szala, Allah-hu!” Ezzel a kiáltással hívták össze nemcsak a nagyvárosok, hanem a legutolsó szaharai dnár (falu) igazhító lakóit is, a müezzinék, imámok, hodzsák és seikék. Hisz megtörtént az, ami Mohamed halála óta sem izgatatta Allah népeit: az angliisztáni gyaurok lángborították a világot, megtámadták a minden igazhítők kalifáját, a sztambulhi nagyszultán ő szent feleségét és irtóhadjárát indítottak az Izlám ellen. Siáltak és szunniták ijedten dugták össze fejüket s tanácsalanul nézettek Mekka felé, érezték a nagy események előszelét, de nem tudták mi van, mi lesz, mignem megjöttek Enver basa küldöttjei

a nagyszultán fermánjával, amely minden igazhító nepeknek megparancsolja a dzsid-dzsihadot, a szent háborút, amely a korán szerint gyermekekre, férfira s aggastyánra egyaránt kötelező.

„Veszedelemben Allah hite, a próféta népe, mert inglisz, frenki, moszkáli és japán gyaurok igaz ok nélkül megtámadták az Izlám őszinte barátját és pártfogóját, Dzsermanisztán császáraját, aki karddal védi nemcsak a maga népeit, de a kalifa birodalmának szabadságát is. Előre, ti igazhívó fiai a prófétának, ütött a kizmet órája, föl szabadultak a dzsehenna minden ördögei, hogy bennünket megsemmisítsenek. Ötszáz millió muzulmán részére kovácsolja a rabság bilincseit az inglisz gyaurok császára, aki százmilliónyi indiai testvérünk véréből él. De mi nem félünk, utóda győzelmes Ozmánnak és világhódító nagy Szulejmánnak. Felállunk mint egy ember s utolsó csepp vérünk árán is megvédjük szabadságunkat. Velünk vannak a szabad népek: németek, osztrákok, magyarok, bolgárok és azok a muzulmánok, akik Indiában és Afrikában angol járom alatt nyögnek. Allah áldásával s nevében előre. Kibontom Mohammed prófétánk zászlaját és elrendelem a dzsidd-dzsihadot...”

Igy hangzott annak a bizonyos „dzsihad” proklamációnak egyik része, amely félévezredes letargiából felrázta Mohammed híveit és alapjában megingatta King György-nek világalalmát. John Bull akkor bánta meg először, hogy megkezdte a világyujtogatást és előhozta hamar a bur hóhért: Lord Kitchener, de már későn, mert ötszáz millió muzulmán mégis csak különb ellenség, mint tízezer zulu-kaffer. A kizmet is beleszólt a számadásba s láthattuk, hogy a Kitchener hatalmának is van emberi határa, prózai vége.

A padisah proklamációja nyomán Enver basa

HIVATALOS RÉSZ.

Halálozás. Dóri Páky László nyug. buzsáki plébános f. évi augusztus hó 9-én életének 78-ik, áldozásának 51-ik évében Keszthelyen meghalt. R. i. p.

Pályázat. Magyarszombathelyi (Veszprém.) osztálytanítói állásra törvényes fizetéssel, egy-szobás lakással, esetleg lakbérrel október 1-re pályá-
zat hirdetik. Kötelessége III—VI. oszt. és ismét-
lők váltakozó tanítása, szükségben kántori ki-
segítés. Orgonálás bemutatására díjtalan megjelenés
augusztus hó 27-ig, ugyanakkor választás. Kath.
plébánia.

Az Angolkisasszonyok értesítője.

Kilencvenkét oldalas értesítő számból be az Angolkisasszonyok intézetében fennálló tanítónő-
képzőről, polg. és elemi leányiskolákról. Ez oldal-
szám nagyobb részét természetesen a tanítónő-
képző foglalja le, melyben Engelhardt Ferenc
igazgató mindenre kiterjedőleg beszámol a képző
életéről.

A Sancta Maria intézetnek nagy gyászja volt a múlt évben. Soóky Karolin főnöknő meghalt. Egész életét a veszprémi intézetnek szentelte. Vezette, fejlesztette annyi éven át, sok türelemmel, tapintattal párosult következetességgel. Az intézet alatta nagyra lett. Ami nemcsak a külső terjeszkedésre értendő, hanem a nevelői munkásságra is, mert nemcsak mint ember, mint előjáró, hanem mint nevelő-tanító is páratlan volt. Csak természetes, ha az értesítő az érdeklődő közönség számára az első helyen adja az emlékezés sorait a volt főnöknőről.

A zárdával kapcsolatos iskolákban, épen mert leányiskola, a háború nem érezte hatását oly értelemben, mint a gimnáziumban. Bár egészen nyomtalanul nem tűnt el, mert az intézet egyik szárnyát a katonai hatóság kórház céljaira foglalta le, ahol 45 beteg részére rendeztek be kellemes otthonot. Az élelmiszer gondját e kórházban a rendtagok vállalták magukra.

A tanév elején 123 rendes növendék iratkozott be a tanítónőképzőbe, akik közül 27-en nyertek oklevelet. Az általános eredményt tekintve, a képezésznők 18¹/₃% kitűnő, 46% jeles, 26% jó, 3¹/₃% elégséges és 5¹/₃% elégtelen eredménnyel végeztek.

A nevelés hazafias és vallási erkölcsös. Nemcsak a növendék fejét tömik vezetőik, de iparkodnak lelkiületükre is hatni, hogy később nemes ér-

zésű nevelői lehessenek a magyar kultúrának. Erre a célra fel is használták mindazokat a természet-
fölötti eszközöket, amelyeket a kereszténység nyújt.
A növendékek éltek is ezekkel. Hatását mutatja
általában kifogástalan viselkedésük és a tanulá-
sban mutatott becsületes köteleességteljesítés.

A tanári kar többször tartott értekezletet a tanév közben, melyen megbeszélések a szükséges tennivalókat s biztosították a nevelői-tanítói munka egyöntetűségét. És mert nevelők képzéséről van szó, ezek az értekezletek nemcsak a tanulmányi renddel, hanem nevelési kérdésekkel is foglalkoztak. A növendékeket az elméleti kiképzés mellett gyakorlatilag is bevezették leendő munkakörükbe, naponként kettesével hallgatták a tanításokat a képzővel kapcsolatban álló gyakorló-iskolában. A látogatásnál tett észleleteiket jegyezték, megfigyeléseiket aztán időnként a pedagógiai órákon megbeszélétek. Közben, amint a tanulmányokban előre haladtak, ők maguk is tartottak próbaelőadásokat. A magas heti óraszámok, a sok írásbeli dolgozat és rendes kötelességeik elvégzése mellett, találtak időt arra is, hogy honleányi köteleességüknek eleget tegyenek.

A polgáristákkal együtt Bibornok megyéspüspök ur O Eminenciájának bőkezűségéből feldolgoztak 100 kg. pamutot meleg holmikkal katonai célokra. A Hadszegélyző Bizottságtól kapott 30 kg. pamut is hadi célra nyert feldolgozást. Küldtek káracsnyói szeretet adományokat, gyűjtöttek különböző háborús jótékony célra s idejűkhöz mérten színelőadásokat tartottak hasonló céllal.

A növendékek nagy része az intézeti internátusban lakott, mely az apácák vezetése alatt áll. A helybelieken kívül csak csekély számban vettek lakást jó nevű családoknál. Az internátus világos, egészséges, modern épület minket oldalán kertbe nyíló ablakkal, kellemes sétahelyekkel. Eme kedvező viszonyoknak köszönhető a kielégítő egészségi állapot, melyet a jelen tanév mutat.

A polgári és elemi iskolában az iskolák jellegének megfelelő változtatással ugyanaz a szellem és irányítás érvényesült mint a képzőben. A polgáristák száma 167 volt, az elemi iskolásoké 109.

A nevelés mélyítését szolgálja a Sancta Maria intézetben fennálló Mária Kongregáció, amely immár 24 éves multra tekinthet vissza. Prézese Engelhardt Ferenc képezdeje igazgató. Az egyházi évek megfelelőleg többször tartottak gyűléseket, melyeken iparkodtak az egyesület célját gyakorlatilag megvalósítani. Erősítették, bátorították egymást, vették az irányítást, miként éljenek az egyesületi szellemnek megfelelő gyakorlati keresztény életet.

A közölt adatok mozaikszerű képek egy iskolai évről. Még arra se tartanak számot, hogy

teljesek, csak a figyelmet akarták felhívni arra a zajtalan, minden feltűnést keltő munkára, amely a nevezett intézet falai között folyik, ahol nevelődnek jövőnk reményeseink, kulturánk munkásai, a következő nemzedékek anyái. A szellem és irányelvek, mely az intézet hagyománya, a módszer, mellyel céljukat elérni akarják, elismerésre méltó s a veszprémi büszkék lehetnek az Angolkisasszonyok intézetére.

Kisbirtokosok sérelme a gabonaértékesítésnél.

Akkor, amikor a levegő igazán tele van demokratikus jelszavakkal, méltán zokon veheti minden ember, hogy az amugy is alacsonyan megszabott gabonaárakból, mint mindig, ezúttal is legkevesebb jut a kisbirtokosok részére. Ezelőtt is így volt, mert hiszen az igazi haszon, fáradság nélkül, a közvetítők zsebeibe folyt. Hasonló a helyzet most is azzal a különbséggel, hogy most a közvetítők háta mögött védelmül kormányrendelet van, tehát azok biztos helyről intézhetik eladásait a kisbirtokosok érdeke ellen.

Az új gabonaárakról szóló rendelet szerint ugyanis a bizományosok a gabonát maximális áron kötelesek átvenni a termelőktől, azonban ha az átveendő készlet 40 mm.-nál nem nagyobb, ezért a bizományos már nem köteles maximális árat fizetni, hanem métermázsánként egy koronával kevesebbet.

Ez a rendelkezés nyilvánvalólag épen a kisebb gazdákat sújtja, akiknek nincsen nagyobb készletük eladásra. Hogy miért büntetik azt, aki csak ötven mm-ás gabonát tud piacra hozni, az meg nem érthető. Hogy a rendelkezés talán azért van, mert nagyobb nehézségbe kerül az egyes kis tételek összegyűjtése? De ez a nehézség csak látványos, mert nincs az a falu, ahol csak 50 mm. gabona volna eladó s csakis ily kevés mennyiségért volna kénytelen odautazni a bizományos, vagy megbízottja. A valóság az, hogy ha már egyszer kiszáll a faluba a vásárló közeg, sorra veszi a falu összes eladó készletét, ami mindenestre több 50 mm.-nál s így ugyanolyan helyzetben van, mintha egy nagyobb birtokosnak nagyobb készletét venné meg. Másrésztől ugyanis a termelő kötelesek a gabonát a legközelebbi vasútvagy hajtállomásra szállítani s ezen a címen sem lehet szó nehézséges összegyűjtésről. A minőség megállapítása sem okoz különös nehézséget, mert ez hektoliter súlymérővel nagyszerűen történik. Nincs tehát semmi jogos alap arra, hogy ez a rossz intézkedés tovább is fentartsassék. Érdekes, hogy a Magyar Gazdaszövetség már a múlt évben

hadparancsot adott ki az ozmán hadsereg részére, amelyben a következő passzus történelmi nevezetességű: „Testvérek! A próféta szakállára fogadjátok meg, hogy Ozmán és Omár méltó utódai lesztek s a világnak meg fogjátok mutatni, hogy nagy Szulejman birodalmát visszaállítjátok. Sorunkat a kizmet irányítja, nekünk nincs mitől félnünk. Allah szent akarata a győzelmet írta elő a kizmetben, ránk nem rabszolgaság, hanem szabadság vár. A haláltól nem ijedünk meg, mert prófétiánk a szent Koránban megírta, hogy a parádicsom csakis a hőseknek van fentartva s babér és rózsaszokorokkal kezdekben állanak már a menyekben Dzsábril arkangyal vezérlete alatt annak lakói, hogy az Izlámért elesett hőseket megkoszorúzzák és a hét parádicsom minden örömeiben részesítsék. Az elesett hősök a boldogok, mi a földön maradók leszünk a szenvedők és küzdők. Előre ozmánlik, a próféta hív!”

Hát ezt látni kellett, amikor a török császári csapatok előtt, vagy elhagyott falvakban, kihirdették és fölolvasták a szultán iradéját és Enver generálisimus hadiparancsát. Könny csillogott minden muzulmán szemében, de az öröm, a büszkeség, a boldogság ragyogott minden cseppben. A szent háborúban elesni, ennél nagyobb dolgot még a Korán sem tudott elképzelni. Aki a dzsihadban elesik, annak a muzulmán közhit szerint nem kell El-Micán (a mérleg) előtt számadást adnia, hanem az közvetlenül a földről a hetedik mennyországba kerül, oda, ahol maga Mohammed is székelt. Minden épkezláb ember fegyvert ragadott s volt helyiség, ahol férfi nem maradt otthon, de még a tízeves gyerekek is megszökött, hogy beálljon a próféta harcosai közé.

B... faluban, egy kis balkáni török fészekben voltam, midőn a meszetben a hodza kihir-

dette, s a muktár megmagyarázta a nagyszultán iradéját. Elérzékenyültem, amint viharedzett arnauták szemében és arcán a padisah parancsának hatását figyeltem. A halállal bátran szembenéző öreg és ifjú harcosok egy ideig csak rángattak szakállukat vagy bajuszukat, minden arcizmul megfeszült, de egyszerre csak elvesztették önuralmukat és könnyezni kezdtek s aztán határozott hangon mondták: „Wallahi, Allahi, Tallahi... Bismillahi!” Ez a mohamedánok szent esküje. Örök kárhözát vár arra, aki megszegíti és a pokol fenekén még a hitetlen gyaurok is megelőzik az esküszegőket.

A meszetből kijövet, megszólitottam a muktárt (községi bíró), lehetett vagy hetvenöt éves:

— Sajnos öreg, hogy Te nem mehetsz el.
— Öreg vagyok effendum benum, az igaz, de erős és egészséges. A rakiát nem ismerem s a szemem olyan, hogy golyóval lövöm meg ma is a sasokat.

— Csak nem állasz be katonának?
— Nem-e? Hogy halálom után szegyenkezve emlegessék unokáim a nevemet. Most, amikor az Izlám létéről vagy nemlétéről van szó. Inglisz káfirok (pogányok) üljenek be a fényes Izlambulba s kalifánkat rabszolgaként hurcolják el? Dzsihad van, ki akarom a menyországot harcolni. Ne mondja senki az öreg Izmet Hasszánra, hogy elbujt a gyaurok előtt!

— Öreg! Hát hisz én is, no meg a katonáim egy része szintén gyaurok, hát előlünk is elbujnál?

— Érttem effendum! A világ nagyot változott, nem úgy értjük ma a gyaurot mint hajdanta. A padisah, akit Allah hosszú élettel áldjon meg, nemcsak muzulmán hívőt szóliotta hadba, hanem keresztény és egyéb vallású alattvalóit is. Ezek

is gyaurok s mégis velünk együtt szolgálnak. — Tudjuk mi jól, kik a mi ellenségeink. Az angol, francia, orosz és olasz gyaurok s ezek a muzulmán-kínzó szerbek is, pedig velünk a balkáni népek fajrokonosságban volnának. De van sok muzulmán is, jól tudjuk, akik nem engedelmességeknek a kalifa parancsának és ellene küzdenek angol csapatokban. Ezeket az arany elvadtította s utálatos pénzért eladták lelkiüket, elárulták a prófétát, rosszaknak a hitetleneknek. Ezek a sejtán fajzatjai, akiknek még a pokol is tulságosan jó. Szegyenyei az izlámnak, még a magjukat is ki kellene irtani. Ha egy ilyen a kezembe kerül, annak nem kegyelemek, míg az inglisz vagy frenki gyaurok a foglyokat megillető bánásmódra számíthat, mert ő csak császári parancsát teljesíti, de az árulók számára nincs kegyelem sem a földön, sem Allahnál. Átok legyen rajtuk, akik elárulták Mohammedet! Allah rimálek, Allah iharkilik!

— Igazad van öreg! Áldjon meg a próféta te hős fia fajtadnak. Insallah!

Az öreg muktár még aznap este utnak indult a legközelebbi gyűjtőparancsokhoz, ahol utlevelet és utiköltséget kapott, hogy Konstantinápolyba jusson. Akkortájt még nem járt balkáni vonat, harcos dultak lent délkeleten s az öreg tizenhét magával eljutott mégis a török fővárosba. Később hallottam megint róla, ott küzdött Erzerum alatt, ahol hősiességéért kitüntették és aztán súlyosan megsebesülve a brusszai kórházba került. Mi lett vele a háború további folyamán, nem tudom, hisz egy emberélet ma még egy statisztikai rubrika számára sem igen jön tekintetbe. Ezt természetesen Angliának köszönhetjük.

Olvasom és olvasom az angol s francia lapokat, sőt semleges nyomdatermek is kerül a kezembe és mindegyik mosolyog a dzsihadon,

titakozott felterjesztés után a kisgazdák érdekeinek eme csorbítása ellen, de szavát szóra sem méltatták, sőt még megismételték a sérelmes intézkedést, amely a kisgazdák zsebéből legalább is néhány millió koronát vesz ki. Ez a kisgazdák külön adója annál kevésbé megokolt, mert ez az osztály adózott le a legnagyobb véradóval a harc-tereken és itthon a rekvirálásokkal és az ipari cikkek drágulásával.

Azt is meg kell fontolni, milyen fegyvert adnak ezzel a közvetlen és igazságtalan intézkedéssel a demagógok kezébe, akik máris úgy tüntetik fel a dolgot, mintha a nagyobb gazdák kedvéért rövidítették volna meg a kisebbeket. Jogos tehát a követelés, hogy a sérelmes rendelkezést helyezze azonnal hatályon kívül a kormány, s juttassa a kisgazdákat a maximális árakhoz, mert bizonyára nekik többre kerül a termés, mint azoknak, akik vagyonszámra termelhetnek.

A városi gazdasági intéző-bizottságból.

A miniszteri rendeletek értelmében a termelőnek szabad a gazdasági szükségletének megfelelő mennyiségű gabonát fenntartani. A miniszteri rendeletek azonban eleinte nem határozták meg, mit kell érteni gazdasági szükséglet címen s mennyit szabad így visszafogni. Ujabbban a minisztérium ebben a kérdésben is döntött. Kimondotta, hogy ezeket a vezéreket kell szem előtt tartani: melyik gazdának mennyi a cselédei, mennyi gabona konvenciót kapnak, úgy körülbelül a jövő termésig hány munkást fog alkalmazni, mennyi vetőmagra van szükség, s mekkora az állatállomány. Az állatokat tartók ugyanannyit vehetnek, amennyit a termelő megtarthat.

A visszatérhető vagy vásárolható mennyiség nagyságának meghatározását a miniszter a gazdasági intéző-bizottságra bízta. Ez ügyben pénteken volt a városi bizottság értekezlete. A rendeletben emittett szempontok egy része olyan természetű, hogy rájuk szokványos megállapodást hozni nem lehet. Általánosságban mindenkre kötelezőleg csak a vetőmag és az állatállomány fenntartásához szükséges mennyiséget lehet megállapítani. Ebben a két pontban az intéző-bizottság így határozott: vetőmagnak 120 kg. számított katasztrális holdanként. Az állatállomány számára csak annyit szabad megtartani, amennyi a munkaerő fenntartására szükséges. A hizlalás nem terjeszthető ki az eddigi mértéken felül. Ezek tekintetbevételével a bizottság átlagul két hizlálásra szánt sertést vett fel oly családoknál, akik hizlalni tudnak. Ezek vehetnek vagy megtarthatnak hizlálási címen maximum 15 métermázsát, melyből kettőt számitanak a baromfiak részére. Aki csak baromfiakat tart, vehet vagy visszafoghat maximum két métermázsát. Lovak

eltartására naponként és darabonként 5 kgr.-ot, növendékjószágnaál átlagosan napi 1 kilót, tehenészetben darabonként 3 kilót vetnek alapul. Ezeket a megállapodásokat megfelelő formában közlik úgy a vásárló, valamint a termelő közönséggel.

H I R E K.

Nagyboldogasszony.

Emléknappja a Magnificat alázatos szolgáloja megdicsőülésének. Földi zárandoklása céljához jutott a nagy lélek, kit az Irás nem egyszer boldognak mond. Leke-sedésünk ünnepe, mert mindnyájunk közös sorsának képét szemléljük benne. Hazafiui felbuzdulásunk évfordulója nemzeti vonatkozása miatt.

Országa lettünk, gondoskodásának tárgya ezer éven át. Azért fordul felé bizalommal e napokban minden magyar szív: Boldogasszony anyánk... ne feledkezzél meg szegény magyarokról.

Az ünnepi szent misét Nagyboldogasszony ünnepén dr. Rédey Gyula c. püspök celebrálja fényes segédlettel. Utána Luttor Ferenc dr. theol. tanár, pápai tb. káplán predikál.

Gyémántmise. *Sebestyén* József nyug. tési plébános az elmúlt héten tartotta gyémánt miséjét Bodajkon. A szabadságharcot végigküzde után kispappá lett. Hat évi káplánkodás után Tésre került plébánosnak, ahol egy emberöltőn át működött. Ezelőtt két évet vonult nyugalomba a szeretetreméltó öreg pap.

A vármegyéről. A közigazgatási bizottság folyó hó 10-én tartott ülésén meghallgatta az alispán felévi jelentését. Evvel a jelentéssel kapcsolatban *Koller* Sándor ny. alispán azzal a javaslattal járult a bizottság elé, hogy írjon fel a bizottság, hogy a kormány tegyen meg minden lehető a közéletmezésben nyilvánuló drágaság megszüntetése érdekében. Dr. *Véghely* Kálmán alispán azzal a megjegyzéssel elfogadja az indítványt, hogy a javaslat a gyakorlatban csak akkor valósítható meg, ha a vármegyék alispánjai a kormánytól rekvirálási jogot nyernek, melyet szükség esetén a főszolgabírákra és polgármesterekre átruházhatnak. A bizottság magáéva tette az alispán felszólalását s kérte a kormánytól az alispán számára az átruházható rekvirálási jogot.

melyet a berlini kalifátus blüffjének tartanak. Hogy a dzsiháid milyen blüff (szédülés), azt az entente a Dardanelláknál, Anglia specialisan Kut-el-Amarránál, Olaszország pedig Tripolisz és a Kyrenaika elvesztésénél tapasztálhatták. Sőt India, Egiptom, a Szudán, Tunisz, Algír és Marokkó még külön-külön fejezeteket kapnak ebben a háboruban, arról Lord Grey és Sir Asquith meg, fognak győződni. A szenussi seikot megtevesztették, a mekkai emirt megfizették, a kordovai molláit ajándékokkal lekenyereztek és India mohamedánjait erőszakkal megbékítették. De csak ideig-óráig, mert lelkiismeretlen, pénzsovár, gyáva és buta ember az izlámiban ép úgy akad, mint másutt. Hanem a Warren Hastings hagyományos angol receptje nem sikerült.

A kordovai molláh harmincezer harcossal már Szudánt fenyegeti, a szenussi seikje pedig Olaszországot végleg kiutarta Afrikából, Mekkában a török katonaság szintén rendet fog teremteni. Ezalatt Anglia sájtója hallgat a pagyszabású indiai és perzsi előkészületekről, a tuniszi és algiri forradalomról, mely Franciaországot halálosan fogja megsebzni.

A franciák szárazföldi és Anglia tengeri hatalma azt sem bírta megakadályozni, hogy (mint annakidején lapjaink megírták) a szenussi-küldöttek osztrák-magyar tengeraltjárón Raguzába ne jöjjenek és onnét ne utazzanak Konstantinápolyba és vissza. Ilyen uton jött Berlinbe Enver bása bizalmas barátja, a tuniszi-algiri forradalom szervezője: seik Szalih Seriff is, akinek befolyása az Atlanti Océántól Indiáig terjed, lévén a herceg ur tényleg a proféta egyes leiszármazottainak egyike és az izlám egyik teológiai tekintélye.

A dzsiháid terjed, ezt Londoban és Párisban is tudják s ettől retteg ott mindenki, ettől remeg

az entente. A dzsiháid nem blüff, hanem örvedetes valóság. A szent háborút nem lehet sem angol távirati irodákkal és fizetett sajtókormánnyal sem tengeri haderővel, sem szárazföldi hadseregekkel leküzdeni. Az entente-sajtónak arra kell ügyelnie, hogy a saját közönségét tartsa hazugságokkal örökös narkózisban, a távirati irodák a felénk semleges államok megtevesztésére szolgálnak, a tengeri haderőnek elég baja van a német tengeraltjárókkal, a hadseregnek pedig Flandria, Lengyelország, Verdun és a Balkán, valamint Mezopotámia s Arabia elég dolgot adnak. Arra nincsen ereje az ententének, hogy a dzsiháiddal is foglalkozzék.

Szívesen elismerem, hogy két esztendőre volt szükség, hogy a szultán proklamációja eljusson az utolsó Gangesparji faluba vagy az utolsó szaharai beduin tevébör sátrához, de azt is konstatalhatjuk, hogy eljutott. Bizonyítja a muzulmán világ előlékő szellemi vezéreinek jelenléte Konstantinápolyban. Mindentánnen előkérültek, az elzárt Indiából ép úgy, mint Afrika Délsajéból, minden angol blokád dacára. Ha kellett a tenger alatt, ha kellett, a levegőben. Itt vannak és megjöttek és vissza is fognak jutni. Ez nem blüff, azt jól tudja az entente és tagadhatatlan tény, hogy a muzulmán fanatizmus és szerencsés fatalizmus sok gondot okozott már a londoni Cityben. Csak emlékezzünk Gordon basára, Arabi basára, és a nagy hindu lazadásra vagy akár a bur háborúra. Nemcsak a mohamedánok, hanem a gyaurok sem tűrik tovább az angol igtát. De Wett meg él s a vértanu Casement halála az ir függetlenségnek biztos előhírnöke.

„A proféta hív!” kiáltás: az angol világ-hatalom lelekkharangja.

— **A villanyvilágítás körül.** A közel múlt napokban — úgy értesültünk — megkezdtek a villanytelep régebbi elromlott, de időközben kijavított gépeinek szerelését. Ugy halljuk, a szereléssel négy hét alatt valószínűleg elkészülnek. Ez azonban úgy értendő, ha a háború egyéb, most még előre nem látható akadályt nem gördít a munkálatok befejezése elé. Kedvező körülmények között tehát 4 hét után a villanytelep teljes gép-szerelvénnyel dolgozhatik. Ekkor megkísérik a teljes nappali áram bevezetését.

— **Adófelszólamlás.** A huszezer koronánál több jövedelemmel bírók adóügyében a felszólamlási ülések most folynak. A bizottság, melynek elnöke dr. *Rédey* Gyula c. püspök, tárgyalásait e hó 7-én kezdte. Tartanak mindaddig, míg az összes felszólamlásokat el nem intézték.

— **A város újra vesz.** *Schmidt* Lajos püspöki jószágkormányzó pénteken ajánlatot tett dr. *Komjáthy* László polgármesternek. A városföldi gazdaságban 50 drb. félig hizott ürü vár eladásra, az ősi gazdaságban ennél valamivel kevesebb. A polgármester az ajánlatot örömmel vette s készséget jelentette a megvételre. A városnak vannak úgy levágásra szánt birkái. De tartalékra állandóan szüksége van, hogy a városi közéletmezés fennakadást ne szenvedjen.

— **Halálozás.** *Páray* László aranymisés áldozópap, nyug. buzskai plébános életének 78-ik évében a haldozólk szentségének ájtatos felvétele után, f. hó 8-án csendesesen elhunyt. A boldogultat f. hó 10-én Keszthelyen helyezték örök nyugalomra.

— **Kórházlelkézi hivatal felállítás.** A pozsonyi cs. és kir. katonai parancsnokság a veszprémi cs. és kir. tartalékkórházban kórházlelkézi hivatal felállítását határozta el és a lelkézi teendő elvégzésével *Köller* József tábóri lelkész bízta meg.

— **A vetőmag.** A városi hatóság felhívta a helybeli kisgazdákat a gazdakör után, jelentsék, kik akarnak vetőmagot venni. Kívánatos, hogy a kisgazdák a gazdasági egyesülettel karöltve jelentsék be szükségletüket még idejekorán, mert később zavarok állhatnak be. Felhívjuk a gazdakör figyelmét erre a körülményre, hogy ne feledkezzék meg tagjait erre a körülményre figyelmeztetni.

— **Adomány a sebesülteknek.** *Özv. Frick* Mihályné a katonakórház szemináriumi osztályában ápolat sebesült és beteg katonák részére 26 kgr. fehér kenyeret adományozott, mely adományt ez-uton köszöni meg a kórházparancsnokság.

— **Panaszok a hatósági liszt miatt.** Az utóbbi napokban sok panasz hangzott el a hatósági liszt miatt. Okolták a városi hatóságot. Értesüléseink szerint a hatóság nem oka, mert a gabonát nem ő őrlette, hanem készen úgy kapta a lisztet a Haditermény r.-t.-tól, amint kiosztotta. Nincs kizárva a lehetősége, hogy a gabona talán kissé erősen ki volt őrölve. Másrészt a gazdaszonyok közül sem ért mindenki a rozkenyér elkészítéséhez s a kapott tiszta rozlisztet egészen a buzaliszt módjára kezelték. Ami határozottan téves. Bizonyítja az adott eset, mikor egyik panaszos lisztjét próbásütést végeztetett a hatóság, amely teljesen jól sikerült.

— **Menekültek érkezése.** A múlt pénteken hatszáz galiciai menekült érkezett városunkba. — Vacsorát a Pesthy-féle vendéglőben kaptak. Szétosztásukat szombaton délelőtt ejtették meg.

— **Jegyzői értekezlet.** Hétfőn, f. hó 14-én a veszprémi járás jegyzői *Kerényi* Andor főszolgabíró elnökele alatt Balatonalmádban, az almadikör helyiségében gyűlést tartanak.

— **Könyveket a sebesülteknek.** Amikor a jutasi-uton levő katonakórház felépült, a kórház parancsnoka dr. *Zuber* György ezredoros azonnal intézkedett, hogy a kórház részére már régebben adományozott könyvek és folyóiratok a kórházban helyeztessenek el és ott a betegeknek olvasás céljából időközönként kiosztassanak. A kórházparancsnok intenciója ezen intézkedéssel az volt, hogy a betegeknek szellemi élvezetekben is legyen részük azon idő alatt, amíg a kórházban gyógyulásuk tart. A rendelkezésre álló könyvek azonban megközelítőleg sem elegendők avégből, hogy a szükségletet kielégítsék, mert a nagy beteglétszám mellett minden betegre nem is juthat könyv, másrészt azonban a csekély könyvtálmánytól fogva megtörtént, hogy egyes betegek — különösen azok, akik kiváló szeretettel vesznek könyveket olvasás céljából kezükbe — az összes, a kórház könyvtárában levő könyveket elolvasták. — A kórház-

parancsnokság azon kéréssel fordul ennél fogva Veszprém közönségéhez, lennének szivesek a sebestültek részére, általuk már kiolvasott oly könyveket vagy folyóiratokat, melyeket nem akarnak saját könyvtárjukban elhelyezni, vagy melyeket már kiselejtezének, adományozni. Miután a betegek túlnyomó többsége magyar, elsősorban magyar könyveket kér a kórházparancsnokság, de mivel a kórházban más anyanyelvű betegek is ápolatnak, szivesen fogad a kórházparancsnokság német, lengyel vagy tót könyveket is. Az adakozó közönséget attól a fáradságtól megkímélendő, hogy az adományra szánt könyveket a jutasi-uti kórházba kelljen kiküldenie, felkéri a kórházparancsnokság a közönséget, hogy könyv- vagy folyóirat-adományát a polgári és kereskedelmi iskolában levő kórházba küldeni sziveskedjenek. Az adományokat hirlapilag nyugtatjuk.

— **Vásárlási engedély.** A miniszteri rendeletek értelmében hatósági engedély nélkül nem lehet gabonát vásárolni. Ha valahol a határ termése nem elégíti ki a szükségleteket, külön belügyminiszteri engedély szükséges ahhoz, hogy a szomszédos, vagy távolabb eső helyeken lehessen a szükséges mennyiségű gabonát beszerezni. Veszprém város területének termése kevés ahhoz, hogy a város egész lakosságát ellássa élelemmel, ezért a hatóság külön vásárlási engedélyt kérte. E kérelemre az engedély még nem érkezett meg. Addig, amíg a szükséges miniszteri rendelkezés késik, a városi hatóság a legjobb szándék mellett sem tehet semmit.

— **Bevonuló diákok javítóvizsgái.** A közoktatásügyi miniszter rendeletet bocsátott ki, a mellyel megengedi, hogy az 1897. és a korábbi években született és a májusi és júniusi pótszemléken alkalmassáknak talált közepiskolai tanulók, akik a jelenlegi tanév végén javítóvizsgára utasítottak, — ha a jövő tanév előtt behívják őket — intézetükben még a bevonulás előtt javítóvizsgát tehetnek. Ez a kedvezmény azokat illeti meg, akik a legfelsőbb osztály vizsgáján egy vagy két tantárgyból buktak meg. Ezek, ha a javítót letették, az értségit is nyomban letehetik. A szabadságon levő tanárokat ezeken a vizsgákon bármelyik otthon levő szaktanár is helyettesítheti.

— **Katonai-tűzoltók.** Több városi rendőrt katonai szolgálatra behívták. A város közbiztonságát veszedelemnek kitenni nem lehetett, azért a vezetőség úgy tartotta fenn a rendőrök amugy sem magas létszámát, hogy a fizetett tűzoltók közül kihánytat a kellő kiképzés után rendőri szolgálatra bocsátott. Viszont így a tűzoltók száma szállott alább a rendesnél. Ekkora várost kellő tűzoltókészültség nélkül hagyni nem lehet. A hosszú idő óta tartó szárazság egy tüzeset alkalmával megfelelő tűzoltókészültség hiányában csak növelné a veszedelemet. Ezért dr. Komjáthy László polgármester a honvédpótzászlóalj parancsnokságához fordult. A parancsnokság előzékenyen méltányolva a város kérését, négy katonát bocsátott a város rendelkezésére. Így ezekkel a hiányzó tűzoltók munkáját pótolni lehet s a városi tűzbiztonság sem hagy komolyabb kívánni valót maga után.

— **Népfelkelői szemle.** Az 1866. és 1877. évek között születettek népfelkelői szemléi Veszprémben szeptember 5-én, a veszprémi járásban szept. 6. és 9-ike között lesznek.

— **Ne várják a rekvirálást.** Ezt hangoztatta pénteken a gazdasági intézőbizottság a város házában. — A dolog úgy áll, hogy az állattartók a városban nem juthak árpához, mert a gazdák, akik már kicsépeltek árpájukat, nem adják el, arra számítván, hogy a Haditermény 42 korona árban, söröpa minőségben megveszi. Mert az idén mindenkinek sörárpája termett. Pedig e számításnak családós lesz a vége, mert a Haditermény csak megszabott mennyiségben vásárol sörárpát és valószínűleg kicsiny mennyiségben a kisgazdától, a kezelés nehézsége miatt. Ha pedig most jó pénzürt át nem adják, jön a szigorú rekvirálás és mégis át kell adni. Jó volna, ha e téren a gazdák ténne valamit. Talán meghívhatná a városi hatóság néhány tagját, akik megmagyaráznák nekik a dolog állását. Ha itt helyben el nem adják a kisgazdák árpatermésüket, átveszi a Haditermény. Az azonban számít beszáradási, kezelési, szállítási költséget stb. A kisgazda nem kap érte többet, a vevőnek pedig többet kerül. Így a gazdák tudatosan mozdítanak elő az árdragítást, ami pedig nem lehet érdekük. Epen most, mikor egyik társadalmi osztály a másikat okozza az élelmickek magas árárti. — Itt a gazdákörnek kellene tenni valamit.

— **Hadi árvák ügyében.** A hadiárvák neveltetése ügyében beadandó kérvényeket augusztus 20-ig lehet a kir. tanfelügyelőséghez benyújtani. Nemcsak fiuk, hanem polgári iskolába vagy képezdebe járó hadi árva leányok is gyámolításban részesülnek.

— **Helyettes tanítók.** A veszprémi kir. tanfelügyelőség ismét kéri azokat a végzett tanító-nőket, kik nincsenek állásban, hogy jelentkezzenek a kir. tanfelügyelőségen. Ott gondoskodnak nekik helyettes tanítói állásokról. Ezek, ha nem is végleges állomások, betöltésük sürgős. A tanítónők nemes érzéseire hivatkozik a tanfelügyelőség, hogy honleányi kötelességüket így teljesítsék. A művelődés terjesztése a háborúban ép oly szükséges, mint béke idején.

— **Tanítók segítségül hívása.** Dr. Véghely Kálmán alispán átiratában a kir. tanfelügyelőséghez a miniszterium abbeli határozatát említi, hogy a tanítók a gabona zár alá vételében, vásárlási és őrleési tanusítvány kiállításában, a hatóságnak gabonával és liszttel való ellátásában, valamint a természetfelesleg bejelentése körül felmerült munkálatokban kötelesek a községi hatóságoknak segídekné, valahányszor ezek szükségét érzik.

— **Pályázat.** Veszprém város polgármestere a megüresedett harmadik számtisztí állásra pályázatot hirdet, amely f. évi szeptember 16-án jár le. A kérvényeket addig a határnapig az alispáni hivatalnál kell benyújtani. — A háború folytán katonai szolgálatra már alkalmatlanná vált, de ezen állás betöltésére megfelelő pályázót a hatóság a választásra jogosított képviselőtestületnek különös figyelmébe fogja ajánlani.

— **Elmozdított tanító.** A közgazdasági bizottság fegyelmi választmánya aug. 10-én tartott ülésében *Rovács István* kerékteleki államiskolai tanítót kötelességteljesítés vétkes elmulasztása címén hivatalvesztésre ítélte.

— **Iskolaszékre figyelmébe.** Ugy értesültünk, hogy oly községekben, melyekben menhelyi gyermekek nagyobb számban járnak iskolába, kívánatos, hogy az iskolaszéki elnökök mindjárt a gyermekek beírása után terjesszék be az illetékes közigazgatási bizottsághoz e gyermekek után járó tandíjkapartóságot iránt a kérvényeket. A tandíjváltás utalványozása u. is kellő időben csak így történhetik. Ez pedig érdeke minden iskolafenntartónak.

— **Körkép.** A jelen drágasági viszonyok között hányszor haljúk egyik társadalmi osztály kifakadását a másik ellen. Az iparos, kereskedő, okolja a földmivest, ez meg viszont a készárúk áremelkedésével, meg a napszámmal okolja meg a mezőgazdasági magasabb árakat. — Érvelésük mellett ime egy körkép. A közeli hetekben aratás és cséplési idején, már most nem tudom milyen mezőgazdasági munkában, Veszprémben fizettek egy napszámomnak 10 K-t és egész napi kosztot, koszt nélkül napi 16 koronát kellett kiadni egyik gazdának. Ezek kisgazdánál történtek. Igazságukról keszeskedik egyik köztisztviselőben álló polgártársunk. Ezek meggondolása, mindenestre méltánylásra int.

— **Visszaélések.** Tekintettel a háborús viszonyokra a város elnöke, hogy aratás után különösen a szegényebb néposztályhoz tartozók a mezőkön böngészhetek, az elhullott kalászkokat összeszedhetik. Bizonyos korlátok között a magánlegetetés ellen sem emeltek kifogást. Ugy látszik azonban, hogy sokan nem méltányolták az emberies elbánást, az elnézést gyengéségné vették s a tilosba nyultak. Felhúzták az éretlen krumplit s a földön hagyták. Ugyanigy bántak a fejletlen kukoricával, melyet kifejtve eldobáltak, mert élvezhetlen volt. A magánlegetetésnél is fordultak elő garázdaságok. Mindezek a városi hatóságok arra indították, hogy ezentúl a mezőkön mindenféle böngészést a legszigorubbán tiltott. Ez uton is figyelmezteti a szülőket, hogy nemcsak a felnőtteknek, de gyermekeknek is tilos hasonló tevékenység a földiken. Gyermekek visszaéléseiért a szülőket vonják felelőségre. Erre nézve rendelet jelent meg. Es hogy a rendeletnek nagyobb hatálya legyen, a szolgálatban levő mezőőrök mellé katonai segéderőket fognak kirendelni.

— **Meg kell őrízni a bevásárlási igazolványokat.** A gabonabevásárlási igazolványokat csak kevesen tudják érvényesíteni, mert nincsen gabona s ahol van ott a termelő nagyon tartózkodik az eladástól. Az igazolványokat tanácsos megőrizni, mert annak idején közelítéskor csak az részesülhet, aki ezt az igazolványt vissza szándékozik adni.

— **A mult évi gabona és az őrleés.** A hivatalos lap csütörtöki számában a kormány az őrleési tanusítványokra vonatkozó korábbi rendeletét pótlólag azzal egészíti ki, hogy a malomvállalatok nemcsak az 1916. évi, hanem az 1915. évi terméskből származó búzát, rozsot, kétszerest, kölest, árpát és zabot is őrleésre, darálásra, zúzásra, hantolásra és bármely egyéb feldolgozásra csak az előírt őrleési tanusítvány mellett vállalhatnak.

— **A zab vásárlásáról.** Aki maga nem termelő, vagy akinek házi- és gazdasági szükségletét saját termése nem fedezi, 1916. évi október 15-ig a polgármester által részére kiállított vásárlási igazolvány alapján jogosítva van bármely törvényhatóság területén zabot vásárolni.

— **Új vásárlási rendelet.** Az eddig felt miniszteri rendeletek úgy intézkedtek, hogy egy egységek, mint intézetek, vállalatok az előírt föltételek betartása mellett gabonát vásárolhatnak és megőrléthetik. Ujabbban ebben a kérdésben a földművelésügyi miniszter egyetértésben a kereskedelmi miniszterrel a korábbi álláspontot megváltoztatta, amennyiben kimondotta, hogy ezentúl intézetek, szövetkezetek, ipartelepek, vállalatok és egyéb intézmények részére külön vásárlási igazolvány nem adható ki. Ezeknek a liszttel való ellátása a jövőben a törvényhatóság útján történik.

— **Beültetik a fótt kukoricát.** Inyenek és csemegekudvelők, akik megelégedtek a másszor oly olcsó fótt kukoricával is, készüljenek el a legrosszabbra. Beültetik a fótt kukoricát is, a nyár kedvenc csemegejének hadat üzentek azok, akik nemzetgazdasági érdekekből vigyáznak a tengerire. A Fejérmegyei Napló értesülése szerint a jövő héten rendelet fog megjelenni, amely eltiltja a zöld kukorica forgalombahozatalát, a kukoricának megfőzését és emberi táplálékra való felhasználását.

Az árpa.

Elkeseredett emberek szokták mondani a pénzről, hogy „Ha már van, miért nincs?! Ha pedig nincs, miért van?!“ Akkurát így vagyunk az arpával! Árpa van és még sincs. Mert: amit én megvehetek szegény, éhező két árva malomcna, arról azt mondja a kormányi rendelet, hogy az ára csak 33 kor. lehet. Se több, se kevesebb.

Kerestem olyan boiond embert, aki elismeri, hogy az ő árpa csak 33 kor-ér. Aláírára mondom, nem találtam! No jó, majd veszek én nekik sörárpát 41 koronáért. Elvegre, ha a gazdajuk szereti a sört és meg is issza, ha találkozik vele, akkor ők is egyik meg a daráját.

Neki is vagtam a nagyvilágnak (a kormányrendelet szerint: Veszprém város egész területe) és meg akartam mutatni a házi gyemántjaimnak, (értsd: disznó) hogy nem sajnálom én tőlük a sörárpát se. A siro-rívó malacoknak az a rivás miatt kétségbeesett családnak erős lélekkel megfogadtam, hogy addig nem jövök haza, amíg nem lesz árpa. És kemény léptekkel, és egy vezérkari főnök nagy elhatározottsággal neki vagtam a világnak (Veszprém város egész területe).

Egy fél kilométernyi út után beleütköztem a hivatalos hirdetések egyikebe, amely így szól: „Sörárpát csak a Haditermény vehet. Ha ezt át-háglják, az eladó is, a vevő is büntetettik. A pógár által megvehető árpa ára pedig csekély 33 korona.“

Mint a borju az új kapu előtt, úgy álltam a sörárpát védelmező plakát előtt.

Mi lesz az én fogadalmammal?! Mi lesz árva malackaimmal?! Mit szól az asszony, hogy olyan ura van, aki még árpát sem tud előteremteni. Azt hiszem, hogy Rensenkampf ur, az orosz generális, aki Atyuskája előtt váltig pökölte a markát, hogy 6 karácsonyra, (1914. karácsonyra), Berlinben lesz, — a Mazuri-tavakba fullasztott reményei vesztén nem zokogott fel oly szívet-leket tépően, mint én, mikor polgármesterünk szép magyar nevével szignált eme pokoli plakátot elolvastam.

— Huhh! — nagyot fújtam és mint az oroszok a Kárpátokból, lehorgasztott fejjel, — mint kinek az orra vére foly, — kullogtam hazatele.

Szemközt aki jött, annak kitértem, mert iszonyú szegény égetett. Én, a „teremtés ura“ és a család feze megígertem, hogy árpa nélkül nem megyek haza és most mégis árpa nélkül kell hazaszegénykezнем!

Egy tarka fokszi jött szemközt velem. — Éltakarodj innen! Hiszen én még árpát se tudok szerezni! — és oldaiba rugtam az ebet, amelynek fájdalmas felordítása csak tetézte a lelki gyötrelmet, mert úgy értettem, mintha azt mondta volna (a kutyak értik a német szót):

— Pfuj! Sémen zi zih!

Én megítem!

Hazaértek...

— Lesz árpa?! — kérdik.

— Hol az árpa?! — rőfögik.

És én e rettenetes szituációban odáig sülyedtem, hogy megirigyeltem a világ első és legnagyobb hóhériját, a tenger fenekére küldött Lord Of Kartum Kitchenert.

Umlágot tettem a fejemre és akárcsak az orosz generalisszimusz: Nikolaj Nikolajevics a legsötétebb Kaukázusba, elbujtam egy besötétített szobába.

Azóta ott vagyok. E sorokat is villanyfény mellett írom és kérdem: „Ha már van árpa, miért nincs?! És ha nincs, miért van?!”

És mit szól a nyájas olvasó hozzá?! Abba kell hagynom az írást, mert a malacok egyre árpáért ordítanak és én nem bírom e panaszos hangokat. Ezek a szegény malacok! Olvasták annak idején, hogy e lapok egyik trefás kedvű munkatársa megírta róluk, hogy (annodacum!) a gazdjuk sok árpat adott nekik és hogy bajuk ne legyen, felőrszámra rajtszuloztatta őket az udvarban és most, mire zsirosodhatnának, akár éhen pusztulhatnak.

Attól pedig, ha mondok e malacoknak, hogy: Vitam, et sanguinem, sed árpám non! — mondom nem hiznak meg.

x.

A háboru krónikája.

Augusztus 6. A trónörökös küzdő csapatai a Kárpátokban tegnap is tért nyertek. 325 orosz fogtak el és 2 ágyút zsákmányoltak. Zalocsetől északnyugatra az ellenség néhány helyen átjutott a Szereth-lapályon, de visszavetették. — Amint utólag jelentik, a Sommetől északra tegnap jelentett harcok szélesebb arcvonalon és nagy angol erők ellen folytak s részben egész napon át tartottak. A Maastól jobbra a Fleury-szakaszon tegnap lefolyt ellentámadás alkalmával négy különböző hadosztályhoz tartozó 468 foglyot ejtettek a németek. — A Doberdó-fensík déli részén tegnap heves harcok fejlődtek ki. Ezen harcokban 230 embert sebesültenlél fogtunk el és két gépfegyvert zsákmányoltunk.

Augusztus 7. Capul vidékén számos orosz támadás hiúsult meg. Jablonicától és Tartaróvtól délre osztrák és magyar és német csapatok az ellenség heves ellenállása ellenére előrenyomulnak. Kövess vezérezredes hadserege Delatyntól dél-nyugatra erős orosz előretöréseket vert vissza. — A Maas-területen, különösen a folyótól jobbra mindkét fél tüzérsége erős tevékenységet fejtett ki. Thiaumont egykori erődjéért elkeseredett gyalogsági harcok folynak. A foglyok száma a Fleury-területen 16 tisztre és 576 főnyi legénységre emelkedett. — Az Isonzó-harcvonalon a görői hídfő és a doberdói fensík ellen irányított erős tüzérségi tűz változatlan hevességgel tart. Redipugliától keletre és Selznél levő állásaink ellen való egyes előretöréseket visszavertünk. Görz városa a tegnapi bombázástól súlyosan szenvedett.

Augusztus 8. A kelet-galiciai Kárpátokban a tegnapi nap folyamán visszafoglaltuk az oroszok magaslati állásait Jablonicánál, Vorochánál és Tataróvtól nyugatra. Kövess vezérezredes hadserege a Delatyntól mindkét oldalra eső területen jelentős erők számos támadását verte vissza. — Az Isonzó-harcvonalon tegnap reggel ismét kiújult a heves tüzérségi tűz a tolmecsi hídfőtől egészen a tengerig. Több órai rendkívül heves tűzelés után délután 4 órakor az olaszok számos ponton támadást intéztek a görői hídfő és a doberdói fensík ellen. Csapatunk ellentámadásai ismét visszahódították legnagyobb részét azoknak a teljesen összelőtt legelső állásoknak, amelyeket az ellenfél az első megrohanás alkalmával birtokába vett. Eddig 32 tiszte és 1200 főnyi legénységet fogtunk el. — Tegnap este óta Thieppal és Bazentin le Petit között új harcok folynak. A Monacu-majortól északra a franciák támadását teljesen visszaverték a németek.

Augusztus 9. A kárpáti csapatok a Jablonicától keletre emelkedő magaslatoikon és Worochánál tért nyertek s ezernél több oroszot fogtak el s négy gépfegyvert zsákmányoltak. Delatyntól dél-nyugatra Kövess vezérezredes csapatai újra erős orosz előretöréseket vertek vissza. Wretiekától délre csapatunk megtisztították az ellenségtől a Szereth balpartját, 700-nál több oroszot fogtunk el és 5 gépfegyvert zsákmányoltunk. — A görői szakaszon

az elkeseredett harcok változatlan hevességgel folynak. A görői hídfőben az Isonzó nyugati partján küzdő csapatok augusztus 6-án délután óta nagy túlerőben levő ellenséges csapatok számos támadását véresen verték vissza. Ez alkalommal 2932 olaszot, köztük 72 tiszteet fogtak el. — A hídfő bátor védőit az Isonzó keleti partjára vonták vissza. — A Sommetől délre a németek visszavetették a francia kézigranát-osztagok előretöréseit. A Maas-területen a folyó mindkét oldalán igen élénk volt az ágyuharc.

Augusztus 10. Görz vidékén a heves harcok tovább folynak. Tegnap délután egyes ellenséges osztagok a várost elérték. A Monte San Michelén és San Martinónál az ellenség ismételt támadásait csapataink az olaszok súlyos vesztesége mellett utasították vissza. A székesfehérvári 17. gyalogezred ez alkalommal különösen kitüntette magát. — Az angoloknak és a franciáknak a Sommetől északra, a Foureaux-erdőtől a Sommeig terjedő arcvonal ellen intézett tegnap jelentett támadásai megtörttek. Az angolok 10 tiszteet és 374 főnyi legénységet hagytak sebesültenlél fogolyként és 6 géppuskát vesztek. A Maastól jobbra jelentékeny francia erők többször támadtak a Thiaumont és Fleury-szakaszon, a Chaptireben és Erdős-hegységben.

Augusztus 11. Az olaszok tegnap a legnagyobb erőfeszítéseket irányították a Plava-szakasz ellen. Tizenkét óráig tartó tüzérségi tömegűt után az ellenség gyalogsága Zagorát négyszer támadta meg, a Plavatól keletre fekvő magaslatoikat pedig háromszor. Mindezek a rohamok megheiusultak csapataink szilárd ellenállásán. — Kilencedikéről 10-re virradó éjjel repülőrajaink — összesen 21 tengeri repülőgéppel — Velencében az arzenálra, a pályaudvarra, katonai jelentőségű és gyári telepekre három és fél tonna összszulványban pusztító hatással bombákat dobtak. — A Zabetól délre fekvő magaslatoikon osztrák és magyar csapatok az oroszoknak egy támadását az ellenség súlyos veszteségei mellett verték vissza. Niznióvtól északra az oroszok újra hasztalanul támadtak. Mindenütt, több helyen közelharcban, visszavetették őket. — Az Ancre patak és a Somme között a tüzérségi harc nagy erővel tovább folyik. A Maas jobboldaláról, kisebb kézigranát-harcoktól eltekintve, más gyalogsági tevékenységet nem jelentettek.

Az iskolai kirándulások, a tanítás és nevelés szolgálatában.

Irta: Berényi Ferenc.

XV.

Tudjuk, hogy a kertben a gyümölcsfákon, a fű között, mennyi káros hernyó, bogár, lepke él. Ezek az állatok, ezeket a fákat teljesen tönkretennék, ha a madarak nem élének velük. Mert valahányszor egy madár száll egy gyümölcsfára, mindannyiszor néhány kártékony rovartól szabadítja azt meg és egy szem gyümölcsöt ment meg a számunkra. Azzal fo glalkozó emberek kimutatták, hogy egy cinke 3—4 millió rovarot pusztít el évenként. Mennyi rovarot pusztítanak el akkor valamennyien, ha egy madár erényit elpusztít! S mennyire pusztítanak ezek a rovarok a fákat, ha a madárkák nem pusztítanak őket!

Háiba hernyóznánk mi. A mi szemünk nem látja meg ezeket a piciny rovarokat. A végtelen bölcseségű Isten adott az embernek segítséget, akik — mondhatjuk — elvégzik ezt a munkát helyette. Azt mondhatná valaki, hogy a madár sok gabonamagvat megeszik s ezáltal sok kárt tesz! Kedves gyermekek! Ne gondoljátok azt! Hisz a madár még ha akarna, akkor is nagyon kevés magot ehetne meg, mert hiszen ezt alig egy pár hónapig teheti, hisz tavasszal, ősszel, télen nem talál mást, mint rovarot. De meg ha azt a pár buzaszemet sajnáljuk tőlük, akkor sem kell őket pusztítani! Állítsunk fel madárijesztőket s ezt nem fogják megteni.

S ezen sok haszonnal szemben mégis azt tapasztaljuk, hogy nagyon sok rossz lelkű ember ellenük van. Vannak olyan rossz gyermekek, akik megfogják a madárkákat enyves vesszővel, kalitkába zárják s mint valami foglyot tartják. Édes gyermekeim! Nem azért teremtette a jó Isten ezeket

a kis állatkákat, hogy mi azokat kalitkába zárjuk. A jó Isten nekünk a madárkákban egy segítő társat rendelt, akik segítenek is nekünk, elvégzik helyettünk azt a munkát, amire mi nem vagyunk képesek s mi ezt azzal akarjuk meghálálni, hogy kalitkába zárjuk őket? Nem, gyermekek! Ez hátlanság! Aki ilyent tesz, az nagyon rossz ember, azon nem lesz Isten áldása; az bünt követ el, mert kinozza őket. Gondoljon csak mindenki magára. Ki szeretné közületek, ha egy olyan kis szobába bezárnák, ahol csak egyet vagy kettőt tudna lépni? Azt hiszem senki sem. Pedig a kalitkába zárt madárnak ilyen a helyzete. Nézzük meg csak mennyire busul. Nem énekel sohasem oly szépen, mint a szabadban. Adhatunk neki bármiféle jó eledelt, nem vidul fel. A madárkákat bántani semmi okunk sincs, kárt nem csinálnak, de hasznot annál többet. És én nem is hiszem, hogy ezután lenne köztetek olyan, aki akár a fákat, akár a madárkákat bántaná. Tegyük ezen a napon szent fogadást, hogy a madárkákat és a fákat nemhogy nem fogjuk bántani, hanem őket szeretni, éltetni, öntözni és védeni fogjuk s amennyire rajtunk áll, nem engedjük meg, hogy bárki is bántalmazza őket. Áldjon meg benneteket a jó Isten, engedje meg, hogy fogadástokat híven megtarthassatok!*

IRODALOM.

* A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világ-krónikával” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára félre 2 korona 40 fillér.

* Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap, (Szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15. — Előfizetési ár félre 10 kor. Mutatványzámat készséggel küld a kiadóhivatal.

KRONDORFI természetes savanyúvíz

bor, pezsgőhöz legjobb ital.

Főraktár: REININGER DEZSŐ, Veszprém.

Anyakönyvi kivonat.

— 1916. augusztus 1-től 1916. augusztus 10-ig. —

Születés.

Keller Pál cipésziparos és Venczel Mária fia Ferenc r. kath. — Tisztartó Károly szabóiparos Varga Mária fia Ferenc Mihály r. kath. — Simon Antal napszámos és Horváth Mária fia halva született. — Mészáros Sándor borbélyiparos és Németh Gizella fia Endre Jenő r. kath.

Halálozás.

Lówy Klára izr. 1 hónapos. — Simon Antalné Horváth Mária napszámosnő r. kath. 26 éves. — Vaczkó Jánosné Harák Anna napszámosnő r. kath. 64 éves. — Prapatics Magda Margit r. kath. 3 hetes. — Kovács Katalin r. kath. 4 éves. — Petrovics Kelemen uradalmi gépészkovács r. kath. 64 éves. — Schmid Margit r. kath. 13 hónapos. — Rusz Rozália napszámosnő r. kath. 27 éves. — Zelenák Margit r. kath. 9 hónapos. — Horváth Kálmán ref. 6 hónapos. — Szukob Terézia r. kath. 11 hónapos. — Németh Mihály napszámos r. kath. 52 éves. — Simon Mária r. kath. 4 hónapos. — Török Antal földmives r. kath. 34 éves. — Weisz Ignác rongyszedő izr. 77 éves. — Lenner Erzsébet r. kath. 9 hónapos.

Házasság.

Zelenczki Lajos sütősegéd ref. és Sziegel Terézia varrónő r. kath.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Fogászati műterem

Veszprém, Rakóczi-tér 22. sz. Telefon 49. inter-urbán

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterme.
Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés,
műfogak, fogsorok.

A szájpádás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár Veszprémben

állandó betétek után

4 1/2 %

kamatot fizet, s az intézet fizeti a tőkekamat-adót is.

Bakos Kálmán

fűszer-, csemege- és gyarmatár-
kereskedő, ásványviz nagy raktára
VESZPRÉM.

Telefon 55. Sörgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Tavaszi idényre

az összes gyógy- és ásványvizek
friss töltésben megérkeztek ::

Mohai Ágnes, Rohitsi templom és Styria, Salvator, Gieshübler, Bikszádi, Selters, Borszéki, Karlsbadi, Csizi, Répáti, Billini, Marienbadi, Mühlbrunn Sprudel, Schlossbrunn, Málnási Sicilia és Mária, Parádi kénes és Arzén, Preblai, Guber, Igmándi és Ferenc József keserűviz

Főraktára Veszprém és vidéke részére
a szt. Lukács Kristályviznek,
árak patent porcellándugós üveggel együtt:

90 fill. 84 fill. 76 fill. 50 fill.

2 lit. 1 1/2 lit. 1 lit. 1/2 lit.

Finom hentesáruk,
sajtok, déligyümölcsök, korai főzelékek. Bor, pezsgő, likőrök

Hus-, gyümölcs-, főzelékkonzervek

Gerbaud (Kugler) raktára

Linoleumok és padlóbeeresztő szerek

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlőpcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. **ORGONÁK** átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére **HARMONIUMOKAT** jó erős kivitelben készítek. **ZONGORÁK** javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

ugymint: rüpiratok, fűzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetések, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyek, meghívók, eljegyzési és esketési tudósítások, számlák, címkek, stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy be kötve szállíttatnak. Hivatalos levelepapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és színben. Egy és négyvonalas cainos vizsgálalpok, tel-szerűségi monyi-égek. — Kaphaték a legjobb minőségű fehér irodai, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postal megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61